

Anförande FiU5 21 december 2022, Jan Ericson (M)

Herr talman,

För ganska exakt två år sedan stod jag i denna talarstol och debatterade det årets budgetbeslut rörande EU-avgiften. Jag framförde då min och moderaternas stora oro för en kraftigt stigande EU-avgift kommande år.

Då visste vi inte att det inte bara skulle bli en kraftig svensk avgiftshöjning 2021, utan att vi även skulle tvingas delta i en omfattande så kallad återhämtningsfond där vi med lånade medel ska sätta kommande generationer i skuld för att ge bidrag till europeiska länder som misskött sin ekonomi under många år.

För tyvärr gick ju inte förhandlingarna Sveriges väg. Den förra regeringen hade uppenbara problem att ta tillvara Sveriges intressen i EU. Det gäller inte bara EU-avgiften och misslyckandet med återhämtningsfonden. Vi såg det även på andra områden, exempelvis rörande beslut om minimilöner, taxonomi, blyförbudet i ammunition, värnandet av vår skogsnäring och andra frågor där den tidigare regeringen i vissa fall närmast lämnat walk over, vilket skadat viktiga svenska intressen.

På punkt efter punkt visade det sig att Sveriges tidigare regering inte kunde stå emot starka krafter i EU som driver på för beslut som missgynnar Sverige. För oss moderater, som i grunden är positiva till det svenska EU-medlemskapet, var det olyckligt att Sveriges tidigare s-ledda regering inte lyckades bättre. Man prioriterade inte EU-frågorna och statsråden kom ofta inte in i diskussionerna tidigt i processerna utan lät förhandlingarna helt skötas av tjänstemän.

Nu ser vi andra hot framöver. Nya förslag om gemensam lånefinansiering av gigantiska EU-fonder för olika ändamål, nya förslag om utökad EU-budget, orealistiska klimatförslag och begränsningar för skogsbruket, starka röster för införande av EU-skatte och överföring av mer makt från nationella parlament till EU. Detta är en oroväckande utveckling som riskerar att underminera förtroendet för EU i en tid då en orolig omvärld gör ett enat och fokuserat EU viktigare än någonsin.

Herr talman,

Detta betänkande är en del av regeringens budgetproposition, och innebär att riksdagen beslutar om ett anslag om 45,9 miljoner kronor som avgift till Europeiska Unionen nästa år. Det är oerhört mycket pengar och det förpliktigar att Sverige noga följer upp hur EU:s medel används, och verkar för att budgetramar respekteras.

Målet för den svenska budgetpolitiken i EU fastställdes faktiskt av riksdagen redan 1994 och innebär att Sverige ska prioritera gemensamma problem som mer effektivt hanteras på EU-nivå än av de enskilda medlemsländerna var för sig. Sverige ska också verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, där utgifter med ett tydligt europeiskt mervärde ska prioriteras. Sverige ska också verka för en mer kostnadseffektiv användning av EU:s budgetmedel. Dessa mål förpliktigar som sagt i det löpande arbetet med EU-frågorna i riksdagen.

Den nyttillträdde moderatledda regeringen framhåller i budgetpropositionen särskilt att det är av stor vikt att respektera de finansiella ramarna i EU:s fleråriga budgetram och verka för realistiska prognoser, och regeringen driver tillsammans med andra budgetrestriktiva medlemsstater på i denna riktning. Detta är mycket viktiga och välkomna markeringar.

Jag vill här passa på att yrka bifall till betänkandet och avslag på motionerna.

Herr talman,

När det gäller EU blir det ofta mycket diskussioner om budget, pengar och hur maktfördelningen mellan EU och de nationella parlamenten ska se ut. Det finns tyvärr mycket att kritisera och för egen del tycker jag att utvecklingen i EU alltför ofta går i fel riktning mot mer överstatlighet, en svällande budget och bristande förståelse för olika förutsättningar i olika medlemsstater. Men det blir samtidigt lätt så att kritik mot EU tar överhanden och att man glömmer de grundläggande värden och tankar som var grunden för att EU bilades. Dessa värden är minst lika aktuella idag.

Det handlar om värnandet av det öppna demokratiska samhället, yttrandefriheten, fria val, fri press, medborgerliga fri- och rättigheter och politikens respekt för medborgarna. Men också om samarbete i stället för protektionism och överdriven nationalism. EU är också en viktig aktör för att lösa gemensamma gränsöverskridande frågor, som exempelvis just nu att vara en stark och enad röst när det gäller stödet till Ukraina i försvaret mot den ryska aggressionen och gemensamma sanktioner mot Ryssland. Andra gränsöverskridande frågor rör gemensam europeisk säkerhet, hantering av flyktingströmmar till Europa och motverkande av gränsöverskridande brottslighet. EU:s konkurrenskraft och ekonomiska utveckling är en annan, numera alltför försummad fråga, som borde flyttas upp på EU:s dagordning. Även energifrågorna måste lyftas långsiktigt – med en gemensam energimarknad kommer varje land som för en oansvarig energipolitik att orsaka problem för andra medlemsländer, vilket vi ser tydliga exempel på idag.

Herr talman,

Vid årsskiftet, om drygt två veckor, tar Sverige över ordförandeskapet i EU för ett halvår framåt. Förra veckan redogjorde statsminister Ulf Kristersson här i riksdagen för de svenska prioriteringarna under ordförandeskapet. Han konstaterade att Sveriges ordförandeskap riskerar att överskuggas av Rysslands krig mot Ukraina och den europeiska energikrisen.

Samtidigt kommer Sverige verka för att EU också har kraft att hantera andra mer långsiktiga frågor. Sverige kommer vara en konstruktiv kraft som försöker samla EU-länderna i viktiga frågor, och statsministern uttalade att han vill att EU ska vara lite bättre när Sverige lämnar över ordförandeskapet än när vi tog över det.

Sakpolitiskt kommer Sverige ha fokus på flera olika frågor.

För det första EU:s yttre och inre säkerhet, både när det gäller stöd till Ukraina och sanktioner mot Ryssland, gemensam hantering av migrationen, bättre gränsbevakning och utökat polissamarbete och kamp mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

För det andra miljö och energifrågor, med minskat beroende av rysk gas och fokus på trygg elproduktion och en stabil europeisk energimarknad.

För det tredje långsiktigt fokus på europeisk konkurrenskraft så vi får fler företag att investera och växa i Europa. EU har släpat efter i dessa frågor på senare år och USA och Kina investerar mer i forskning och utveckling än EU. EU måste nu komma ifatt.

För det fjärde värnandet om demokratiska värderingar, grundläggande rättsstatliga principer och att avtal efterlevs, samt fokus på ansvarsfull hantering av EU-medel.

För det femte att EU ska göra rätt saker och vara bra på det, men inte lägga sig i sådant som varje land bäst beslutar själva.

Jag tror och hoppas att vi alla i riksdagen ser fram mot det svenska ordförandeskapet och vill försöka bidra till att göra något bra av detta som är till fördel för både Sverige och EU.

Herr talman,

Jag är nu inne på mitt 17:e år som ledamot i Sveriges riksdag och kan konstatera att varje riksdagsår är unikt. Men i en turbulent politisk vardag står alltid Finansutskottet och EU-nämnden för stabilitet och proffsig kompetens. Jag vill särskilt tacka kolleger och tjänstemän i dessa två utskott för trevlig stämning, gott humör och en god kreativitet när det gäller att hantera praktiska problem. Det verkar inte finnas några problem eller någon arbetsbelastning som får våra kanslier att tappa humöret.

Ni förtjänar alla en skön juledighet, och jag önskar er alla och även talmannen och tjänstemännen i kammaren en riktigt god jul och gott nytt år.